

Agenda Stad

City Deal Circulaire Stad

Dag van de Stad

Utrecht, 30 oktober 2017

10:00 Circulaire Stad: Hoe organiseer je dat?

Wat betekent de transitie naar een circulaire economie voor de wijze waarop we onze projecten organiseren en processen inrichten? Van opdracht, ontwerp, uitvraag, aanbesteding, tot uitvoering, beheer en onderhoud. Zowel in de stad als op Rijksniveau worden de eerste ervaringen opgedaan. Ervaringen met circulaire gronduitgifte vanuit Amsterdam, ontwerp van een circulaire snelweg door Rijkswaterstaat en wat dit betekent voor de organisatie van projecten. Samenwerking in een LivingLab vormt één van de onderdelen.

Met uitwisseling van kennis, ervaringen en ontwikkelingen vanuit de wijk tot rijksbreed, City Deal en Rijkswaterstaat, verkennen we de kansen, uitdagingen en schaalniveaus in de circulaire transitie: Waar doe je wat?

Rol	Naam	Foto	Functie
Gespreksleider	Martin Hulsenbosch		Beleidsadviseur/Secretaris MKB-katalysatorfonds Drechtsteden Gemeente Dordrecht/Drechtsteden
Panel	Stan Kerkhofs		Senior adviseur Circulaire Economie Rijkswaterstaat, Circulaire Snelweg ANOVA58
Panel	Jeroen Kanselaar		Senior consultant Built Environment, SGS Search Ingenieursbureau B.V.. Circulaire Gebiedsuitgifte Amsterdam

Rol	Naam	Foto	Functie	Contact
Gespreksleider	Jan-Willem Kanthers		Cirkellab, Cirkelstad Drechtsteden & projectleider City Deal Circulaire Stad	Jan-willem@cirkellab.nl
Panel	Stan Kerkhofs (vóór 11.00)		Senior adviseur Circulaire Economie Rijkswaterstaat, Circulaire Snelweg ANOVA58	stan.kerkhofs@rws.nl
Panel	Jeroen Kanselaar		Senior consultant Built Environment, SGS Search Ingenieursbureau B.V.. Circulaire Gebiedsuitgifte Amsterdam	Jeroen.Kanselaar@sgs.com

Circulaire Stad

Utrecht 30 oktober 2017

*Rijkswaterstaat
Stan Kerkhofs
Adviseur Circulaire Economie*

Kabinetsbeleid duurzame leefomgeving

Speerpunten Rijkswaterstaat

Energie en klimaat

"Parijs waarmaken"

- -20% CO2 in 2020
- Energieneutraal 2030
- Klimaatneutraal en Klimaatbestendig 2050

Circulaire economie

"Economie zonder afval"

- RWS werkt circulair in 2030
- -50% primaire grondstoffen in 2030
- Circulair, zonder afval 2050

Duurzame gebiedsontwikkeling

"Nederland mooier maken"

- Bijdragen aan integrale gebiedsopgave
- Meervoudig gebruikt
- Samen met partners

(MIRT)Projecten in 2030 worden **NU!** ontworpen

“Deze eerste stappen in circulair gaan denken, is een boeiende en inspirerende ontdekkingsreis voor ons. We roepen op tot aansluiten en kennis delen.”

Stan Kerkhofs – Rijkswaterstaat

Van Hattum en Blankevoort

Infrastructuur van de Toekomst

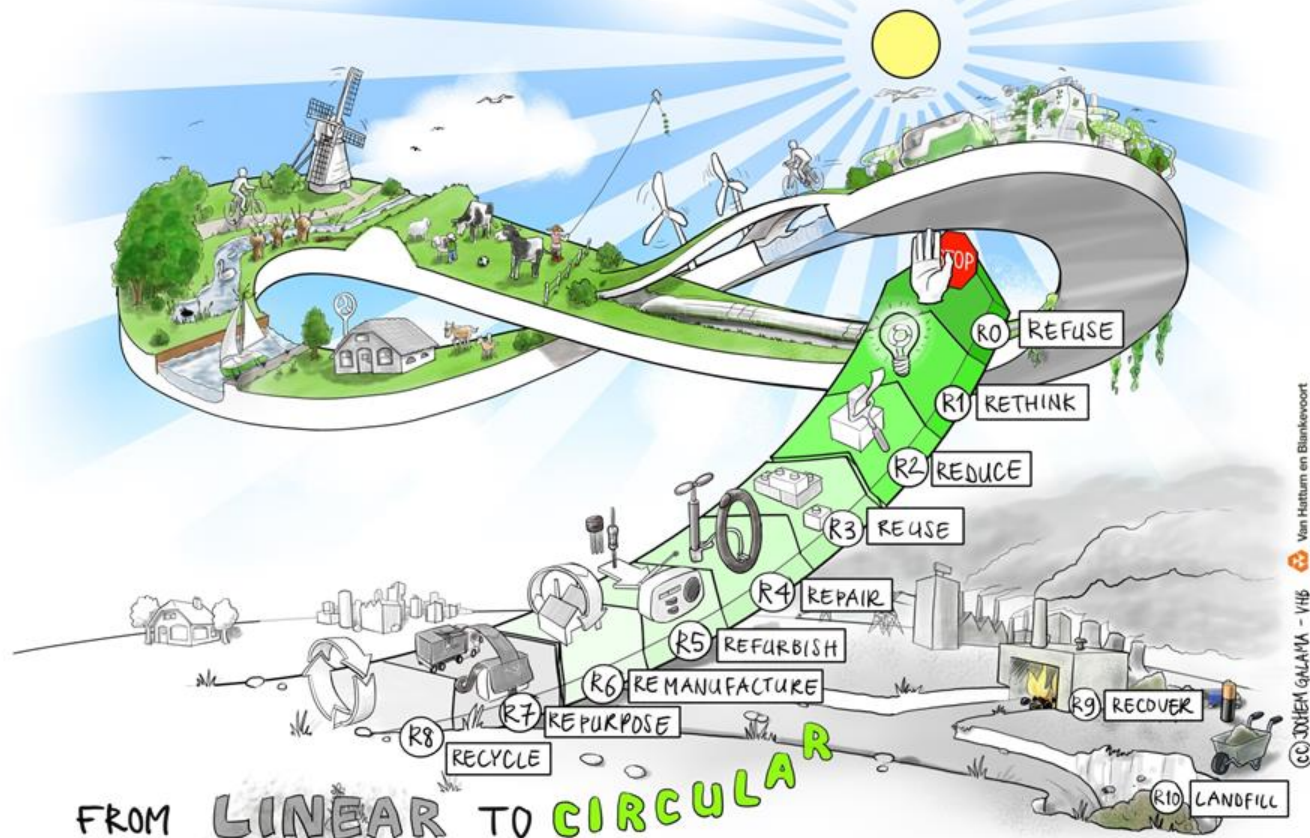
Stan Kerkhofs
(Rijkswaterstaat)

+

Kees Quartel
(Spanbeton)

+

Esther van Eijk
(VHB)

Van Hattum en Blankevoort

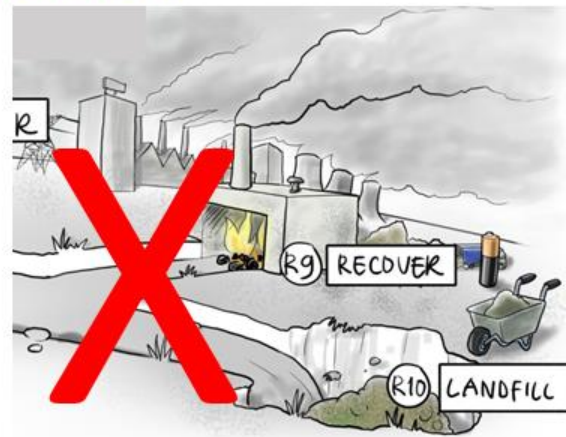
© JOHAN GALAMA - VHB

Infrastructuur van de toekomst

“Afval is een principefout in ons ontwerpproces.
Afval bestaat alleen omdat wij,
mensen, dat bedenken.”

Esther van Eijk – Van Hattum en Blankevoort

Infrastructuur vd toekomst = Circulair

Mei 2016

Verwondering.

Vragen stellen.

Krachten bundelen.

Okt 2016

Intentieverklaring:

- Circulair viaduct
- Ontwerp 2017
- Bouwen 2018

3: Circulair Ontwerp Viaduct

definitief

24 okt 2016

Intentieverklaring Circulair Ontwerp Viaduct

Een volledige circulaire economie in onze toekomst vereist dat we circulair gaan bouwen. *1 Om dit tot uitvoering te kunnen brengen moeten we nu circulair gaan ontwerpen; ontwerpen voor hergebruik.

Het project *wegverbinding N18* is een civiel werk wat binnenkort tot uitvoering komt. (<https://www.volkerwessels.com/nl/projecten/detail/n18>). Het is een door Rijkswaterstaat aan Volker Wessels gegund werk, ontworpen en gebouwd door onder andere Van Hattum en Blankevoort. Binnen dit project bevinden zich 22 kunstwerken. Een viaduct is een veel voorkomend kunstwerk binnen de civiele projecten, en daarmee een goed onderwerp voor onderzoek naar ontwerpen en bouwen voor hergebruik. De N18 is een mooi voorbeeld project omdat dit representatief is voor de civiele markt en daarmee een grote stap kan zijn voor de circulaire economie. Dit traject van augustus 2016 t/m januari 2017 is kort, maar juist daardoor geloven wij in het realiseren van het gewenste eindresultaat. Ambitueus realistisch.

Intentie

Ondergetekenden zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid om tot een maximaal Circulair Viaduct uitvoeringsontwerp te komen (febr. 2017) en dit 1° Circulair Viaduct ook daadwerkelijk te bouwen (2017/2018).

Circulair Ontwerp

is het product zo ontwerpen dat het product en/of verwerkte onderdelen en/of grondstoffen in ongeschonden staat terug te winnen zijn en in de biologische - en technologische kringlopen behouden blijven.

Ondertekening:

Naam: Handtekening:

Niek Roozendaal

Kees Struik

Floris van der Vliet

Floris van der Vliet

Evert Schult

Span Kerkhof

Joost Hendriksen

Sorja Tannis

Woerden, 24 oktober 2016

Namens:

Van Hattum & Blankevoort / Volker InfraDesign

Spanbeton / VBI

SBRCURnet

SGS Intron

Rijkswaterstaat

*1 Circulaire Economie is een biologische kringloop en een technologische kringloop.

Van Hattum en Blankevoort

VolkerInfra

CONSOLIS

SPANBETON

SGS

SBRCURnet

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Vervolgstappen

Realisatie: 1^e levenscyclus 2018
 2^e levenscyclus 2019

Monitoring

Financiering

CIRCULAIRE STAD HOE ORGANISEER JE DAT?

Jeroen Kanselaar – senior consultant SGS Search Ingenieursbureau

WHEN YOU NEED TO BE SURE

PRINCIPES EN KENMERKEN VAN CIRCULAIRE ECONOMIE

WHEN YOU NEED TO BE SURE

KENMERKEN VAN EEN CIRCULAIRE ECONOMIE

Materialen & grondstoffen worden op zo'n manier toegepast in de economie dat ze continue kunnen worden gerecycled op hoog niveau

Alle **energie** is gebaseerd op hernieuwbare bronnen

Biodiversiteit wordt structureel ondersteund en versterkt door alle menselijke activiteiten in een circulaire economie

Menselijke **samenleving** en cultuur worden versterkt

De **gezondheid** en het **welzijn** van de mens en andere soorten worden ondersteund

Menselijke activiteiten genereren een **toegevoegde waarde** die niet alleen in financiële waarde is uit te drukken

Activiteiten en systemen worden op een **veerkrachtige** en **adaptieve** manier vormgegeven

Materialen

**Adaptiviteit en
veerkracht**

Energie

Water

**Ecosyste-
men en
biodiver-
siteit**

REDUCE

SYNERGIZE

SUPPLY

MANAGE

Materialen

Reduce

1. Materiaalgebruik over levensduur
2. Milieubelasting (MPG) van gebruikte materialen
3. Ontwerp voor demontage
4. Theoretische herbruikbaarheid materialen of componenten op gelijkwaardig kwaliteitsniveau
5. Gebruik van secundaire materialen voor bouwproces
6. Hergebruik materialen tijdens constructiefase

Supply

7. Beleid op het gebied van circulair contracting
8. Certificering materialen
9. Gebruik en vastlegging schaarse en kritieke materialen

10. Gebruik van hernieuwbare materialen

Manage

11. Materialenpaspoort

Apex criteria:

12. Totaalscore circulair materiaalgebruik

Energie

Reduce

1. Energie efficiëntie
2. Ingebedde energie
3. Energie cascadering

Supply

4. Duurzame energie
5. Energie matching

Manage

6. Prestatie feedback
7. Prestatiegerichte contractering energiesystemen

Biodiversiteit en ecosystemen

Reduce

1. Ingebedde biodiversiteit impact

Synergize

2. Ecosysteemdiensten

Supply

3. Bevordering lokale biodiversiteit

Adaptiviteit en veerkracht

Reduce

1. Reduceer afhankelijkheid externe materiaal- en energiestromen

2. Klimaatbestendig bouwen

Synergize

3. Inpassing stedenbouwkundig plan

4. Flexibel, redundant en adaptief ontwerp

Manage

5. Informatiemanagement systemen

Water

Reduce

1. Reductie watervraag

Synergize

2. Cascadering waterstromen

3. Herwinning van grondstoffen uit afvalwaterstromen

Manage

4. Aanwezigheid watermanagementsysteem: monitoring en feedback

5. Regenbestendig ontwerp

- Grote kansen in circulaire gebiedsontwikkeling
- Circulaire economie is meer dan materiaalrecycling
- Vereist een andere en systematische manier van denken, een enorme uitdagingen, maar
- Er is nu al heel veel mogelijk

PROCESSTAPPEN

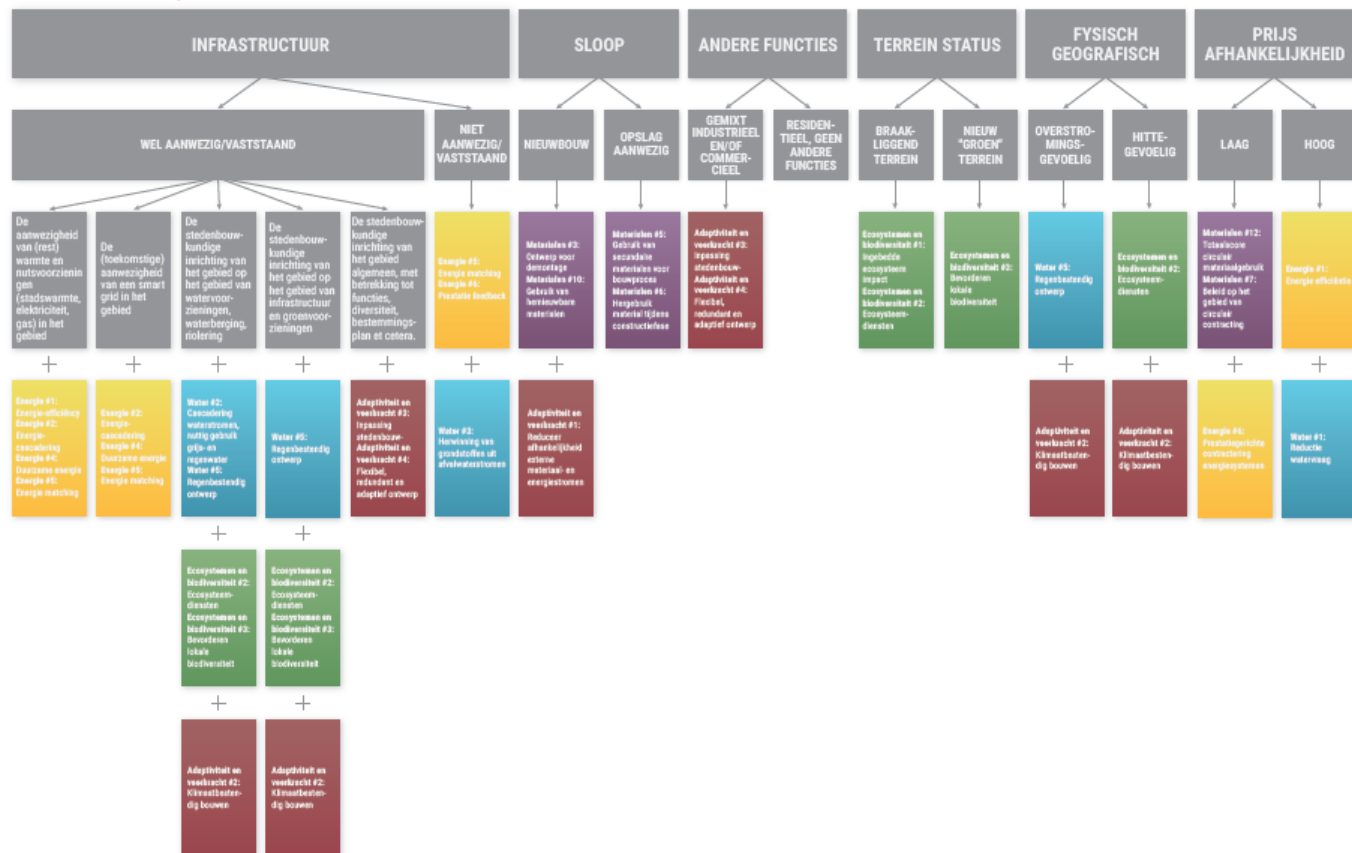
WHEN YOU NEED TO BE SURE

SGS

- Stedenbouwkundige kaders en gebiedsspecifieke kenmerken die invloed hebben op de beoordelingssystematiek
- Infrastructuur
- Nieuwbouw of sloop
- Andere functies dan residentieel
- Terrein status
- Fysisch geografisch
- Prijs afhankelijkheid

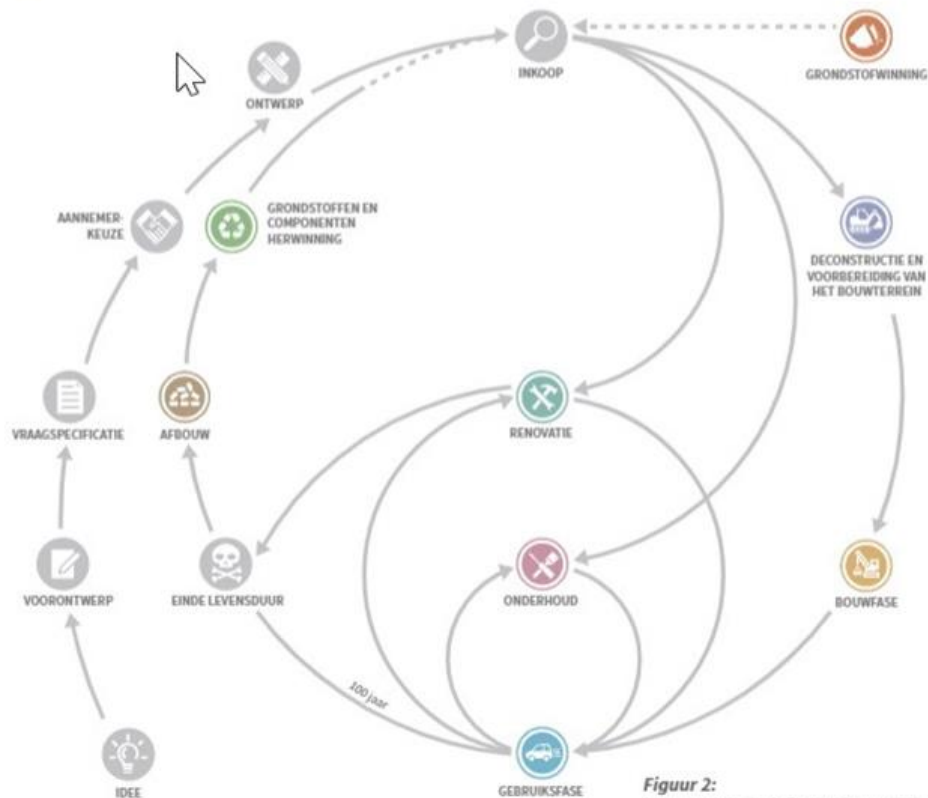
STAP 1: GEBIEDSPECIEKE KENMERKEN

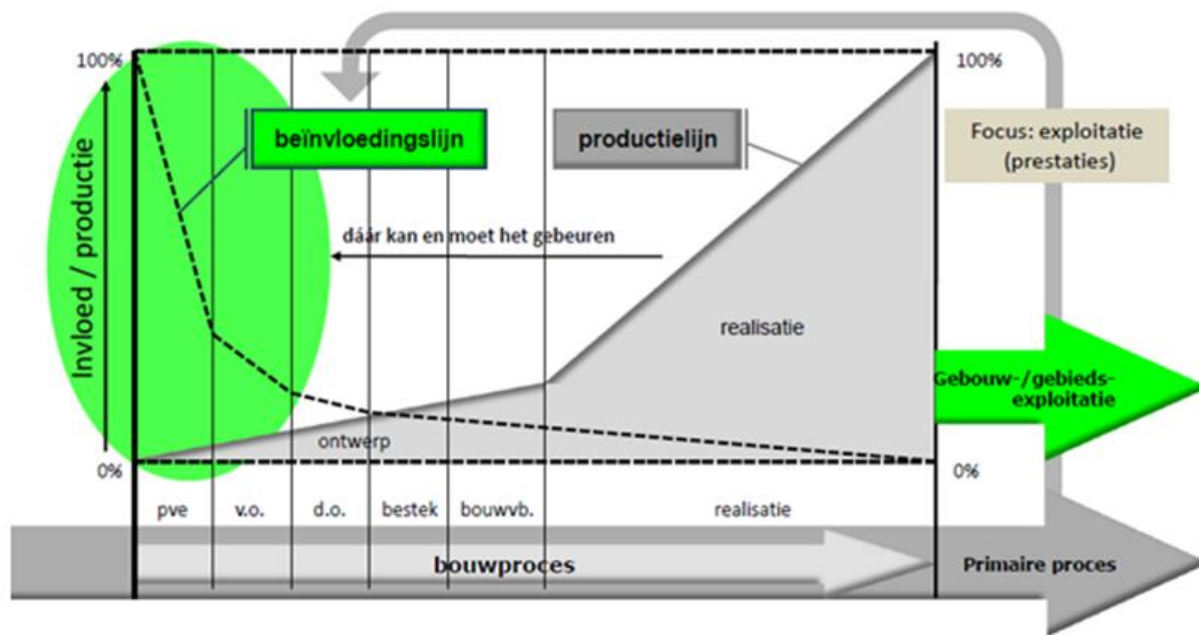
STAP 2: GEBIEDS- OF KAVEL SPECIFIEKE AMBITIES EN DOELSTELLINGEN

- Gebiedsvisie
- Beleidsdoelstellingen
- Ambitie lokale bewoners en bedrijven
- Aansluiting bij gebiedsspecifieke kenmerken

Figuur 2:
Levenscyclus van de Spaandammertunnel

STAP 3: VORMGEVING EN DETAILNIVEAU TENDERPROCEDURE

■ Vormgeving tender in één of twee fasen:

- Aantal inschrijvingen
- Abstractieniveau sturing

■ Uitvraag afstemmen op 'hogere doel':

- Doeltreffend
- Innovatie prikkelen
- Geen overmatige belasting
- Kwantitatief versus kwalitatief

STAP 3: VORMGEVING EN DETAILNIVEAU TENDERPROCEDURE

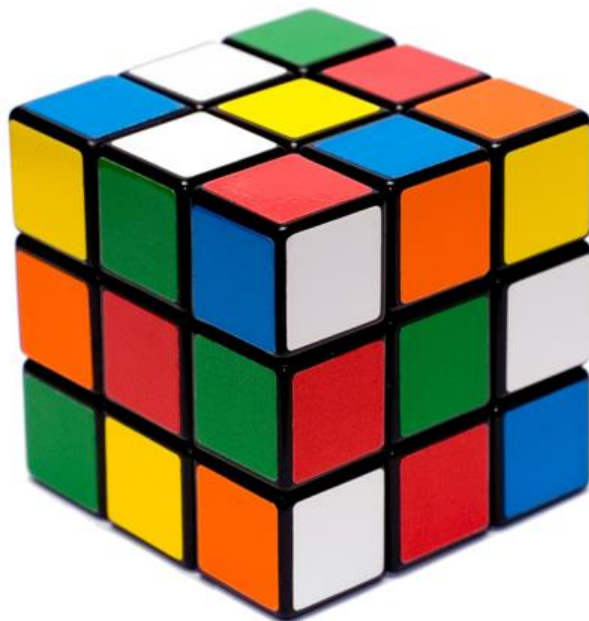
■ Verhouding tot andere meetinstrumenten:

- BREEAM
- GPR
- EPC

■ Toetsing van inschrijvingen:

- Assessor of beoordelingsjury
- Prestatie of prognose toetsen
- Garanties en sancties
- Benchmarks opstellen

STAP 4: SYSTEEMDENKEN CHECKS AND BALANCES EN DUBBELSTSELLINGEN

■ Check and balance

- Probleemverschuiving voorkomen

■ Dubbeltelling

- Middel dubbel belonen met score verschillende criteria
- Doel behalen met complementaire middelen

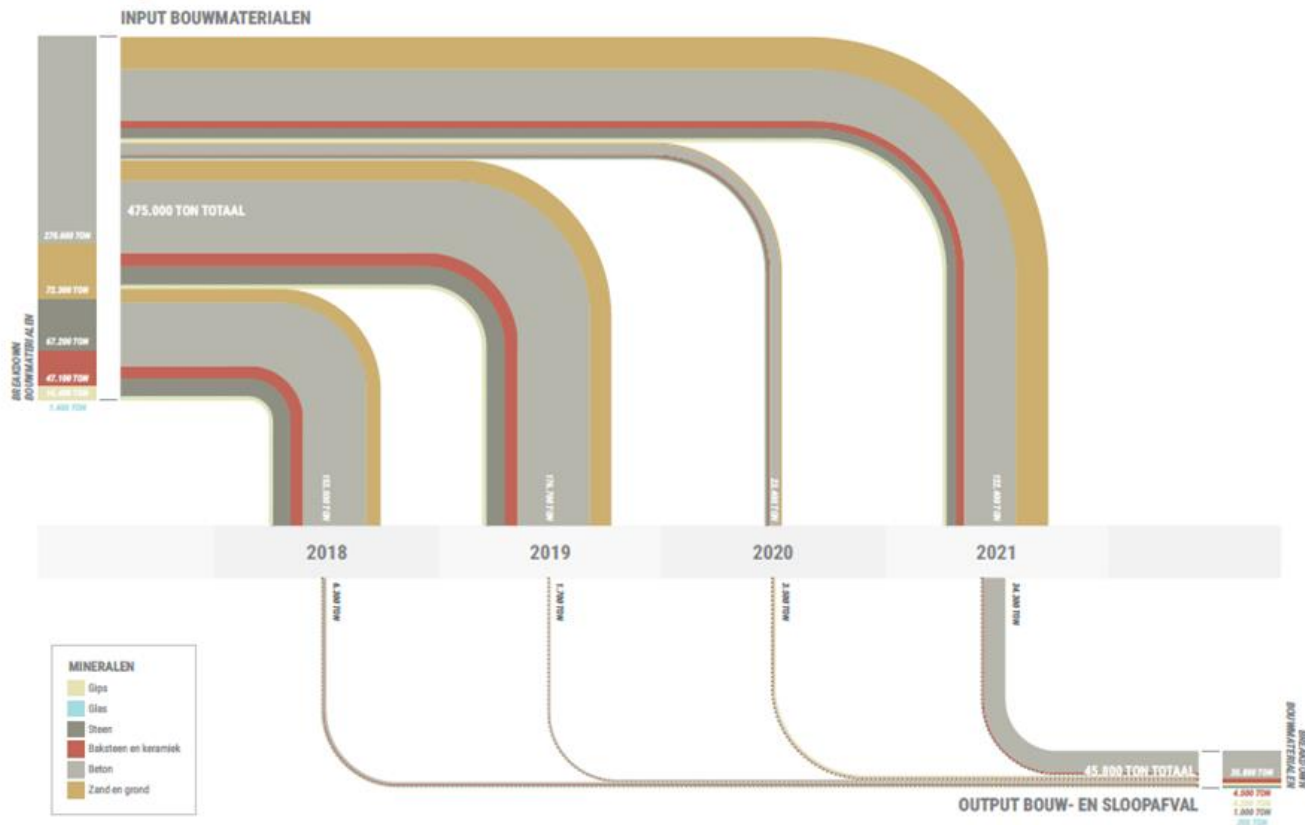
STAP 4: SYSTEEMDENKEN

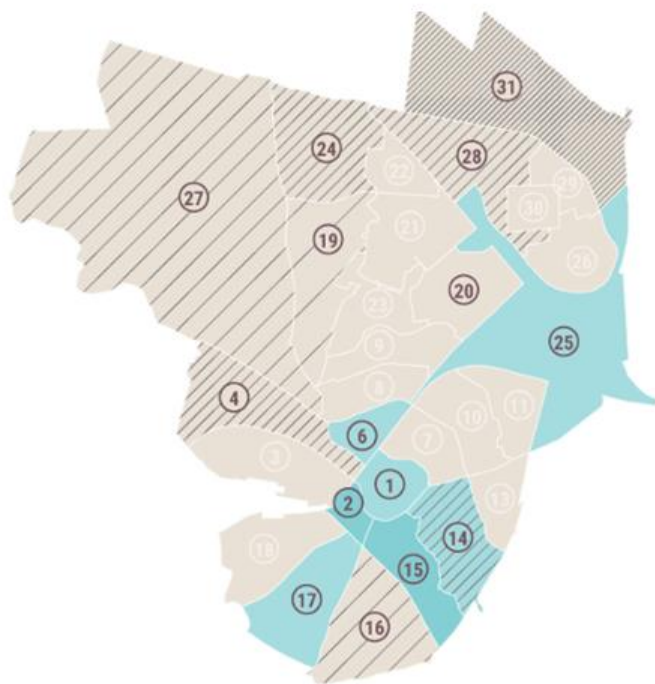

INZICHT CREËREN

WHEN YOU NEED TO BE SURE

SGS

- ① A /791/-
- ② B /3.577/-
- ③ C
- ④ D /-/17.580
- ⑤ E
- ⑥ F /286/-
- ⑦ G
- ⑧ H
- ⑨ I
- ⑩ J
- ⑪ K
- ⑫ L /-/7.324
- ⑬ M
- ⑭ N /260/19.915
- ⑮ O /1.648/-
- ⑯ P /-/4.521

- ⑰ Q /130/-
- ⑱ R
- ⑲ S /-/407
- ⑳ T
- ㉑ U
- ㉒ V
- ㉓ W
- ㉔ X /-/19.131
- ㉕ Y /564/-
- ㉖ Z
- ㉗ AA /-/1.809
- ㉘ AB /-/19.466
- ㉙ AC
- ㉚ AD
- ㉛ AE /-/93.593

BESCHIKBARE HOEVEELHEID
GRONDSTOFFEN 2018

BENODIGDE HOEVEELHEID
GRONDSTOFFEN 2019

11:00 Circulaire Stad: hoe meet je dat?

Nederland is 100% circulair in 2050 en 50% in 2030. Een ambitieuze doelstelling! Maar hoe meten we dat? Hoe brengen we de aanwezigheid en herbruikbaarheid van materialen of grondstof- en reststromen in gebouwen, bij bedrijven en uitvoeringsprojecten in beeld? En hoe gaan we om met sociale impact, levensduur, hoogwaardig gebruik over meerdere levenscycli, etc.? We nemen u mee langs indicatoren, tools en databases die al bestaan, ontwikkeld worden of nog node worden gemist.

Met uitwisseling van kennis, ervaringen en ontwikkelingen vanuit de wijk tot rijksbreed, City Deal en Rijkswaterstaat, verkennen we de kansen, uitdagingen en schaalniveaus in de circulaire transitie: Waar meet je wat?

Rol	Naam	Foto	Functie
Gespreksleider	Joke Dufourmont		Project manager Cities Programma, Circle Economy
Panel	André Rodenburg		Adviseur Circulaire Economie, Ministerie I&M. Werkgroeptrekker Indicatoren en Monitoring City Deal CS
Panel	Marc peerdeman		Contract manager, Rijkswaterstaat
Panel	Yolanda Musson		Programma manager Innovatie en Circulaire economie, Almere

Rol	Naam	Foto	Functie	Contact
Gespreksleider	Joke Dufourmont (ochtend!)		Project manager Cities Programma, Circle Economy	joke@circle-economy.com
Panel	André Rodenburg		Adviseur Circulaire Economie, Ministerie I&M. Werkgroeptrekker Indicatoren en Monitoring City Deal CS	andre.rodenburg@minienm.nl
Panel	Marc peerdeman (ochtend!)		Contract manager, Rijkswaterstaat	marc.peerdeman@rws.nl
Panel	Yolanda Musson		Programma manager Innovatie en Circulaire economie, Almere	jhmmmusson@almere.nl

Growing Green Cities Indicatoren OPENBARE RUIMTE ALMERE

"Iedere vervanging is een kans voor vernieuwing"

Yolanda Musson

Oktober 2017

GROWING GREEN DOELEN OPENBARE RUIMTE ALMERE

Healthy	Energising	Greening	Feeding	Organisatie
• Stimuleren van een gezonde levensstijl • Verminderen van hittestress • De lokale economie versterken	• Impact van het energiegebruik verminderen • Bijdragen aan 'Almere Energieneutraal 2022' • Impact van materiaalgebruik verminderen • Bijdragen aan 'Stad zonder Afval'	• Bieden van ecologische waarde • Vergroten van de biodiversiteit	• Voorzien in gezond en betaalbaar voedsel	• Betrekken van bewoners bij het beheer van de leefomgeving • Bredere bekendheid met ambities en resultaten van het beheer en onderhoud openbare ruimte

STADSINDICATOREN ALMERE

OPENBARE RUIMTE 2017

Healthyng

Titel	Eenheid	Nulmeting
Effectief gebruik van voorzieningen	# pers./week	In ontw,
Stedelijk hitte-eilandeffect	%	0,12%
Lokale werkgelegenheid	%	24%
Afstand tot de arbeidsmarkt	# vacatures	70

Greening

Titel	Eenheid	Nulmeting
Groenoppervlak in de wijken	%	57%
Kroonbedekking	m3	volgt
Biodiversiteit	# soorten	37

Feeding

Titel	Eenheid	Nulmeting
Lokale voedselproductie	m ²	Va 2017

Energising

Titel	Eenheid	Nulmeting
Energiegebruik	MJ/inwoner/jr	144
Hernieuwbare energie	kJ/inwoner/jr	0,5
Energie neutrale installaties	%	0,004%
CO2-emissies	kg/inwoner/jr	4
Duurzaam materiaalgebruik	ntb	volgt
Hergebruik van biomassa	%	Va 2017

Organisatie

Titel	Eenheid	Nulmeting
Monitoring en evaluatie	Likert schaal	2
Burgerparticipatie	%	Va 2017
Zelfbeheer openbare ruimte	hectare	21,7
Communicatie	%	Va 2017
Bewonerstevredenheid	#cijfer peiling	67

PROJECTINDICATOREN ALMERE AIB 2017

Healthying

Titel	Eenheid
Lokale werkgelegenheid	# banen
Afstand tot de arbeidsmarkt	# vacatures

Greening

Titel	Eenheid
Biodiversiteit	Likert schaal

Organisatie

Titel	Eenheid
Monitoring en evaluatie	Likert schaal
Verantwoordelijkheid	Ja/nee
Communicatie	Ja/nee
Bewonersparticipatie	Score 1-3

Energising

Titel	Eenheid
Reductie in energiegebruik installaties	kWh
Productie van hernieuwbare energie	kWh
Reductie (milieubelasting) materiaalgebruik	ntb
Toename in lokaal hoogwaardig hergebruik van biomassa	%-punt

KEY INDICATOREN ALMERE OPENBARE RUIMTE 2017

Indicatoren				
Titel	Eenheid	Nulmeting	Doel (jaar)	Verantwoordelijke
Lokale werkgelegenheid	%	24%	24% (afhankelijk van oa de contractvormen)	Martijn Vos
Groenoppervlak in de wijken	%	57%	Minimaal 57%	Wouter Baack
Energiegebruik	MJ/inwoner/ jr	144	100 (in 2026) Verlichting is op dit moment 75% vh energieverbruik binnen AIB en die gaat 40% omlaag)	Sjaak Roosenboom
Bewonerstevredenheid	%	67%	Almere in de peiling 70% tevreden over leefomgeving	Edu Simon
Duurzaam materiaalgebruik	MKI	2017	Te bepalen in 2017	Wouter Schrier

DUURZAAM MATERIAALGEBRUIK: MKI SCORE

- › De duurzaamheid van gekozen materialen wordt mede bepaald door samenspel:
 - › Mate van hergebruik;
 - › Herbruikbaarheid;
 - › Levensduur;
 - › Hoeveelheid onderhoud;
 - › Productie van het materiaal (energiegebruik bij productie);
 - › Gebruikte hoeveelheid

VRAGEN?

WAT VINDEN JULLIE?

CONTEXT

Gemeente Almere

CityLab Stedelijke grondstoffen

Ambitie

Stad zonder afval door:

Bieden

Experimenteer-
ruimte

Stimuleren

Nieuwe economische
bedrijvigheid m.b.t.
opwaarderen reststromen

Wat is er
al gebeurd

Competitie
UpCycle City

GRONDSTOFFEN
COLLECTIEF ALMERE

Grondstoffen
collectief
Almere

UpCycle
Centrum

City
Deal

Locaties

De Steiger

De Vaart

Zuidzijde
Floriade

Doelen

1

Versterken
vestigings-
klimaat

2

Test
omgeving

3

Start-ups en
Show Cases

Strategie

Place
making

Aanjaag-
team

Collectieve
voorzieningen

Pilots

Informatie
& data

Opstart
maatregelen

Community
of
practise

Stimuleringspakket

Gemeente Almere

Keuze

2e grondstoffentafel

Vraagstukken

CIRCULAIRE ECONOMIE

City Deal Circulaire Stad

Dag van de Stad
30 oktober 2017
Workshop Circulair, hoe meet je dat?

André Rodenburg
Programmabureau
Nederland Circulair in 2050

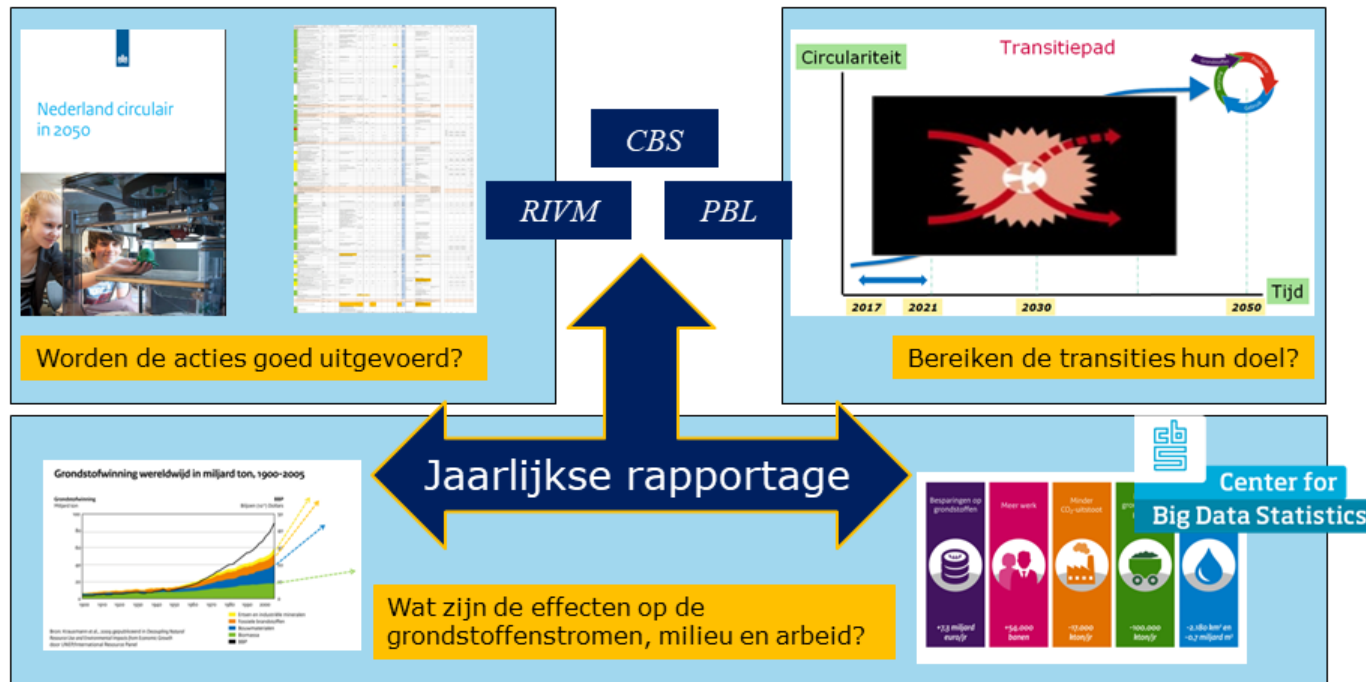
Wat en wie

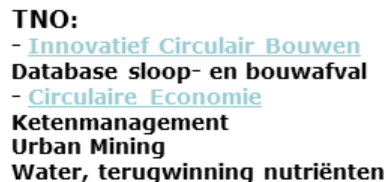
Opdracht: Het maken van indicatoren ten behoeve van de ontwikkeling van een monitoringssysteem om de voortgang naar een regionale circulaire economie inzichtelijk te maken.

Deelnemers: Gemeenten: Amsterdam, Almere, Apeldoorn, Dordrecht, Haarlemmermeer, Rotterdam, Utrecht en Venlo.
Rijksoverheid, TNO, Circle Economy en Royal HaskoningDHV.

Sturing en monitoring op landelijk niveau

Royal Haskoning DHV:
6-stappenplan gemeenten
Energie, Gebouwen
Afvalbeheer, Inkoop
Leefomgeving
Beheer & Onderhoud

Discussie

- ✓ Wat kunnen gemeenten zelf doen aan monitoring en sturing?
- ✓ Hoe sluiten de schaalniveaus op elkaar aan?
- ✓ Is er behoefte aan nieuwe (City, Green) Deals?

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Circulair, hoe weet je dat?

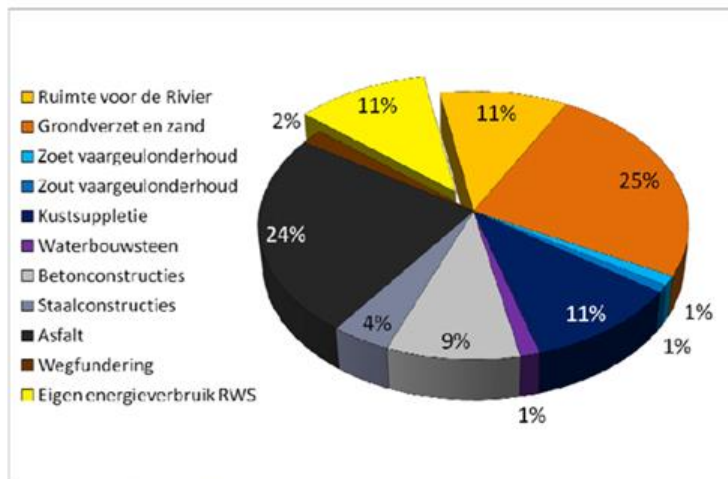
Meten wat je wilt weten

De uitdaging

- Grond en zand 50%
- Asfalt 24%
- Beton en staal 13%

Percentuele milieu-impact op basis van MKI van verschillende type projecten

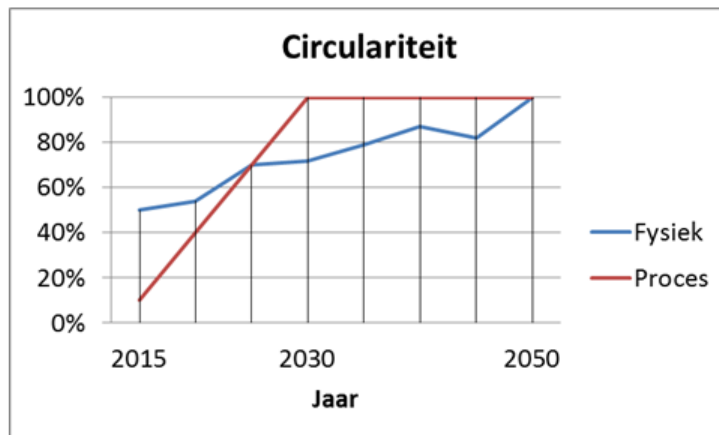

Bron: (Rijkswaterstaat, 2014).

Ambitie RWS

- RWS handelt circulair in 2030
- RWS is circulair in 2050

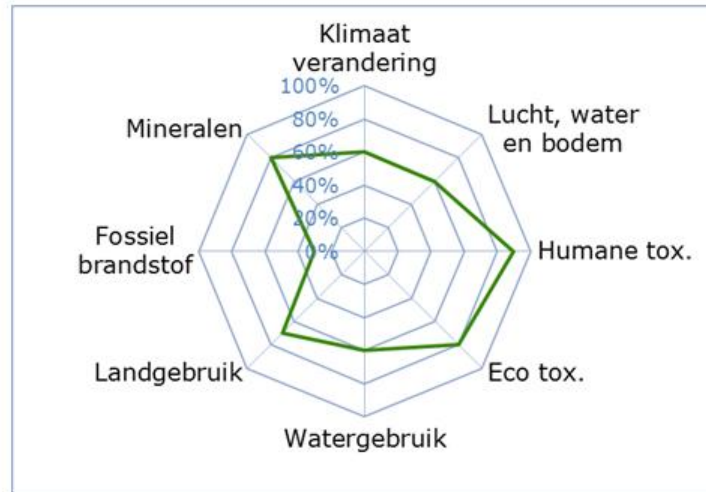
Wat meet je hoe?

- Gebruik van materialen fluctueert met aantal en soort projecten
- Hoe circulair is ieder project?
- Circulair beperkt tot:
 - Milieu
 - Hulpbronnen
 - Economie
 - People
- Gegevens uit Dubocalc
- Referentie is 0% circulair

Projectscore

12:00 - Circulaire Gebiedsontwikkeling, wat is dat?

Wat betekent de transitie naar een Circulaire Economie voor gebiedsontwikkeling? Hoe gaan we anders om met materiaalstromen, mensen en initiatieven, met vraag en aanbod op wijk en regio niveau? Vanuit de City Deal Circulaire stad delen werkgroep, College van Rijksadviseurs, Platform31 en de werkgroep gebiedsontwikkeling de kansen, uitdagingen en belemmeringen die zij tegenkomen in de stad. Ook Rijkswaterstaat werkt op haar grondgebied en arealen aan Circulaire gebiedsontwikkeling door materiaalkringlopen te sluiten, bijvoorbeeld op gebied van biomassa.

Met uitwisseling van kennis, ervaringen en ontwikkelingen vanuit de wijk tot rijksbreed, City Deal en Rijkswaterstaat, verkennen we de kansen, uitdagingen en schaalniveaus in de circulaire transitie: Waar doe je wat?

**Nurullah
Gerdan**

Senior adviseur
Duurzame Ruimtelijke en
Economische
Ontwikkeling, gemeente
Haarlemmermeer

**Ingeborg
Berger**

Programmamanager
Rotterdam Circulair,
trekker werkgroep
Gebiedsontwikkeling, City
Deal CS

**Rosa
Stapel**

Urbanist, College van
Rijksadviseurs

**Paola
Huijding**

Senior Projectleider
Duurzaamheid,
Platform31

**Joyce
Zuijdam**

Van Berm tot Bladzijde,
Rijkswaterstaat

Rol	Naam	Foto	Functie	Contact
Gespreksleider	Nurullah Gerdan		Senior adviseur Duurzame Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling, gemeente Haarlemmermeer	nurullah.gerdan@haarlemmermeer.nl
Panel, intro	Ingeborg Berger		Programmamanager Rotterdam Circulair, trekker werkgroep Gebiedsontwikkeling, City Deal CS	iga.berger@rotterdam.nl
Panel	Rosa Stapel		Urbanist, College van Rijksadviseurs	Rosa.Stapel@rijksoverheid.nl
Panel	Paola Huijding		Senior Projectleider Duurzaamheid, Platform31	paola.huijding@platform31.nl
Panel	Joyce Zijdam		Van Berm tot Bladzijde, Rijkswaterstaat	joyce.zijdam@rws.nl

13:00 Cirulaire Stad: Hoe waardeer je dat?

Een circulaire economie vraagt een nieuwe kijk op begrippen als waardering, boekwaarde, beheer, onderhoud en een andere levensduur-visie op gebouwen, grond en (water). We zien arealen en gebouwen als bank en 'grondstoffenmijn van de toekomst'. Materialen met een identiteit worden niet meer verspild en dit kan tot uitdrukking komen in een paspoort of een 'Madaster'. De gebruikte materialen, waarde en mogelijkheden bij investeringsbeslissingen, beheer, onderhoud en restwaarde zullen aanzienlijk veranderen. Hoe gaan we dan waarderen?

Met uitwisseling van kennis, ervaringen en ontwikkelingen vanuit de wijk tot rijksbreed, City Deal en Rijkswaterstaat, verkennen we met elkaar de kansen, uitdagingen en schaalniveaus in de circulaire transitie: Waar doe je wat?

Rol	Naam	Foto	Functie
Gespreksleider	Mieke Kars		Manager Programmadirectie Stad, Ministerie BZK
Panel	Jeroen Nagel		Adviseur Circulaire Economie, Rijkswaterstaat
Panel	Roy Pillen		Coördinerend adviseur Vastgoed, Rijksvastgoedbedrijf
Panel	Cor Luijten		Adviseur Stadsontwikkeling, gemeente Rotterdam
Panel	Jim Teunizen		Partner bij Alba Concepts: Value Case in praktijk

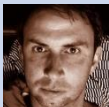
Rol	Naam	Foto	Functie	Contact
Gespreksleider	Mieke Kars		Manager Programmadirectie Stad, Ministerie BZK	mieke.kars@minbzk.nl
Panel	Jeroen Nagel		Adviseur Circulaire Economie, Rijkswaterstaat	jeroen.nagel@rws.nl
Panel	Roy Pillen		Coördinerend adviseur Vastgoed, Rijksvastgoedbedrijf	roy.pillen@rijksoverheid.nl
Panel	Cor Luijten		Adviseur Stadsontwikkeling, gemeente Rotterdam	cjlm.luijten@rotterdam.nl
Panel	Jim Teunizen		Partner bij Alba Concepts: Value Case in praktijk	jim@albaconcepts.nl

14:00 Zonder afval en zonder uitval: Wat betekent dat?

Overall groeien initiatieven tot circulair projecten. Economie en idealisme voeden elkaar tot startups en initiatieven. Over beleid, een bouwproject of nieuwe producten. In de steden zijn netwerken ontstaan om te leren en gebruik te maken van elkaar. Projecten waar de buurt meedoet. Projecten met leerplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De mens als : 'hoe wil jij wonen?' en dat ook gaan doen. Vragen naar talent (en niet naar gebrek) en hem helpt ontwikkelen op jouw project?

De Circulaire Stad belooft nieuwe werkgelegenheid, inclusiviteit en nieuwe dynamiek. Met voorbeelden uit Cirkelstad en City Deal verkennen we kansen, uitdagingen en schaalniveaus: Waar doe je wat?

Rol	Naam	Foto	Functie
Gespreksleider & introductie	Rutger Buch		Gemeentesecretaris Cirkelstad
Panel	Jan-Willem Kanters		Cirkellab, Cirkelstad Drechtsteden
Panel	Aron Bogers		Architect partner, INBO

Rol	Naam	Foto	Functie	Contact
Gespreksleider & introductie	Rutger Buch		Gemeentesecretaris Cirkelstad	rutger@cirkelstad.nl
Panel	Jan-Willem Kanters		Cirkellab, Cirkelstad Drechtsteden	Jan-willem@cirkellab.nl
Panel	Aron Bogers		Architect partner, INBO	Aron.Bogers@Inbo.com

15:00 Circulair ontdekken, ontwikkelen en ondernemen: Hoe versnel je dat?

Al doende leren en al lerende doen. We zijn circulariteit aan het ontdekken, terwijl we 'morgen' al halverwege willen zijn. Hoe verbinden we de netwerken binnen steden, tussen steden, cross-sectoraal en over de verschillende schaalniveaus? De Cirkelstad samenwerking startte 10 jaar geleden binnen Rotterdam en is inmiddels geadopteerd binnen Amsterdam, Drechtsteden, regio Utrecht, Den Haag en Haarlemmermeer. De City Deal is een tijdelijke samenwerking van 2 jaar tussen 9 steden, 3 ministeries en 3 kennispartners.

Met uitwisseling van kennis, ervaringen en ontwikkelingen vanuit de wijk tot rijksbreed, City Deal en Cirkelstad, verkennen we met elkaar samenwerkingsvormen, kennisuitwisseling, best practices en schaalniveaus: Waar doe je wat?

Rol	Naam	Foto	Functie
Gespreksleider	Tessa de Haas		Adviseur Circulaire Economie Bouw, DuurzaamDoor, RVO
	Jan-Willem Kanters		Cirkellab, Cirkelstad Drechtsteden & projectleider City Deal Circulaire Stad
Panel	Rutger Buch		Gemeentesecretaris Cirkelstad
Panel	Jaap Verhoeff		Procesmanager Radicaal-inclusieve gebiedsinvestering, RVO, EEPULS

Rol	Naam	Foto	Functie	Contact
Gespreksleider & introductie	Tessa de Haas		Adviseur Circulaire Economie Bouw, DuurzaamDoor, RVO	tessa.dehaas@rvo.nl
Panel	Jan-Willem Kanters		Cirkellab, Cirkelstad Drechtsteden & projectleider City Deal Circulaire Stad	Jan-willem@cirkellab.nl
Panel	Rutger Buch		Gemeentesecretaris Cirkelstad	rutger@cirkelstad.nl
Panel	Jaap Verhoeff		Procesmanager Radicaal-inclusieve gebiedsinvestering, RVO, EEPULS	jaap.verhoeff@rvo.nl

Circulaire kansen

Cirkelstad
GEEN AFVAL GEEN UITVAL

Kennisopbouw
in afstemming

Roadmap Circulaire Gronduitgifte

Een introductie in circulaire bouwprojecten

Experimenteren
in een warm netwerk

Samen
krijg je de aandacht die het verdient

van Pilot
naar Prototype

TRANSFORM 1.0

RADICAAL-INCLUSIEVE GEBIEDSINVESTERING IN DE GEBOUWDE OMGEVING

ENERGIETRANSITIE VERSNELLING DOOR

- **SCHAALSPRONG**
- 4 X 10.000 WOONEENHEDEN
- **WAARDENCREATIE** door bundeling van
- ENERGIETRANSITIE
- KLIMAATADAPTATIE
- **CIRCULAIRE ECONOMIE**
- en LOKAALSPECIFIEKE investeringen in voorzieningen zoals zorg, mobiliteit, voedsel, vastgoed, sociale domein, groen, enz. enz.

SAMENWERKING VAN 4 GEMEENTEN

- **TOTALE WIJKVERNIEUWING**
- ENERGIETRANSITIE "MOTORBLOK"
- VRAAG EN AANBOD BEWONERS
- MAXIMALE ENERGIEBESPARING
- MAXIMALE OPWEK DUURZAME ENERGIE
- **MEER BATEN DAN KOSTEN**
- **BELANGHOUDERS**
- **FINANCIERS**

VRAGEN? RVO: jaap.verhoeff@rvo.nl +31 6 51 24 28 57